

L'església cremada

No ens en cansarem mai, de recomanar la lectura del Diccionari I, especialment, si hom es vol arriscar a fer afirmacions categòriques sobre qüestions de llenguatge, cal abans haver consultat el Diccionari normatiu. Sobre tot allò que no hi trobarà, i prescindint del fet que existeixen altres fonts d'informació i altres autoritats en la matèria, tindrà de moment el camp lliure per a opinar. Però caldrà que se sotmeti rigorosament a tot el que hi figura, que és molt més del que algú pensa. Si més no, no en pot prescindir, no ho pot ignorar alegrement. I si en algun punt concret tant hi està en desacord, i el vol impugnar, caldrà que ho faci amb l'argumentació sòlida que el cas exigeix.

Perquè s'esdevé que no tothom, abans d'afirmar rodonament que un determinat mot és incorrecte, o que s'usa amb un significat que no li correspon, s'ha pres la molèstia de mirar el Diccionari. Ara mateix, un dilecte, entusiasta i anònim lector, ens fa arribar una llista de paraules habitualment utilitzades pels publicistes actuals, i que ell condemna, sense haver comprovat -suposem- que la majoria són admeses pel Fabra. I, amb especial insistència, rebutja l'ús del mot església com a equivalent de temple o capella ja que segons ell per església cal entendre únicament «congregació o reunió de fidels», i el mateix Maragall -diu- hauria incorregut («L'església cremada») en l'ús erroni d'aquest mot.

El sentit primitiu de la paraula església té, efectivament, aquest caràcter institucional. Però aviat n'agafà un altre de paral·lel, conseqüència lògica del primer, que tothom pot llegir al Fabra: «edifici consagrat a un culte catòlic, a un culte cristià. Si volem, és cert, en podem dir un temple tal com proposa el nostre comunicant, però a part que temple pot ésser també pagà, és una denominació no gens popular, que en català resulta més aviat artificiosa. Que un edifici adquireixi el nom de la institució que acull, és un fet més que normal del llenguatge. A part d'això, la massa parlant, els poetes, els publicistes, el diccionari, coincideixen a designar amb el nom església el «temple catòlic». Això resulta concloent. Però el diccionari cal haver-lo consultat, és clar.

ALBERT JANE